

HAKOB MURAD MURADYAN'IN* ANLATTIKLARI
(1903, SİİRT SANCAĞI**, FINDIK K. DOĞUMLU)

Babamın adı Murad'dı, dedemin adı ise Martiros. Biz üç kız, üç erkek kardeşlik. Siirt Sancağı'nın Fındık Köyü'nde yaşıyorduk. Köyümüzde Türk yoktu. Bizim köyde 50-60 Kurmancı*** ailesi vardı; onların da Ermenilerle ilişkileri iyiydi. Kurmancı Kürtlerinin Müslüman Kürtlerle ilişkileri kötüydü; ama onlar yerel Ermenilere asla silahlarını doğrultmamışlardı. Onlar cinayet işlemiyorlardı.

Fındık'taki köylüler hayvancılıkla, çiftçilik ve sepetçilikle uğraşırlardı. Pazar yoktu. Alışveriş için Fındık'tan çıkıp Cezire'ye giderdik. Fındık'ta okul, eğitim kurumu yoktu. Sadece, Kürtçe harfler öğreten Dıher'den gelmiş bir hoca vardı.

1915 yılında Türk askerleri köyümüze girip Ermeni evlerini harabeye çevirmeye başladıklarında ben 12 yaşındaydım. İki erkek kardeşimi öldürüp, üç ablamı kaçırdılar, bütün yakınlarımızı öldürdüler. Annem, saklasınlar diye beni iyi kalpli Kurmancılara vermişti. O şekilde de kurtuldum.

Ben korkunç şeylere tanık oldum. Gözlerim bütün o şeyleri görürken fal taşı gibi açıldı. Türkler bütün Ermenileri yok ettiler. Benim gibi birkaç kişi komşu köyün Kurmancıları sayesinde canlı kalabildi. Onlar da sağdan soldan bir şeyler rica edip dilenerek varlıklarını zorlukla sürdürebiliyorlardı.

Bir gün ben bizim iyi yürekli Kurmancıların evinde bir hançer buldum. Gidip Türkleri öldürmek için o hançeri aldım. Evdekiler bana: "Ne yapıyorsun? Onlar seni öldürür" dediler. O köye birçok Ermeni muhaciri gelmiş varlığını sürdürüyordu.

Sonra Uaske Köyü'ne gittik. Orda 40-50 Kurmancı-Yezidi aile yaşıyordu. Ben orda Khalila isimli bir kızla evlendim. O Kurmancıydı. İki oğlumuz, üç kızımız oldu. Benim şehit yakınlarımla adlarını çocuklarıma verdim. Mesela babamın adını oğluma koydum; anneminkini de kızıma. (Soykırımın görgü tanığı başladı hüzünlenip ağlamaya - V. S.) Türklerden öç almak isterdim; ama elimden bir şey gelmiyor. O Türkler insan değildi.

Bir yıl sonra korkudan o köyü terk edip İstanbul'a gittik; tanıdıklarımızdan birinin evinde yaşadık.

Sonra Cezire'ye gittik. Evimiz barkımız oldu; dükkân açtım. Arsa satın aldım. Canlı kaldığım için Tanrı'ya şükrettim. Orda birçok Suriyeli de vardı. Günün birinde de duydum ki, dünyada ilerlemekte olan Ermenistan diye bir ülke var. 1966'da Ermenistan'a geldik. Şimdi 30'u aşkın tornum var. Onların hepsi de Ermeni okullarında okuyorlar. Onlardan birçoğu Kürtçe de bilir; zira büyüklerinden duymuştur.

* Soykırımdan kurtulan kişi Körtçe konuşan bir Ermenidir. Hatırayı Körtçe'den Ermenice'ye EC UBA bilim çalışanı Zenfira Khadiyeva tercüme etmiştir.

** Batı Ermenistan, Bitlis Vilayeti Siirt Sancak Merkezi (Tarihi Büyük Ermenistan'ın Ağdznik bölgesi).

*** Hıristiyan Kört (Yezidi) ařireti.